

T 157368

การแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นเครื่องมือที่รัฐบาลนำมาใช้ในการบริหารกิจการรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งหลังการแปรรูปแล้วกิจการย่อมต้องได้รับผลกระทบในรูปแบบต่างๆ กรณีของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) เป็นกิจการในกลุ่มพลังงานที่ถูกดำเนินการแปรรูปมาแล้ว และได้รับผลกระทบจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจในรูปแบบต่างๆ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ คือ (1) เพื่อศึกษาภาพรวมโครงสร้างและการดำเนินงานก่อนและหลังการแปรรูป โดยเปรียบเทียบระหว่างบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) (2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) เปรียบเทียบก่อนและหลังการแปรรูป (3) เพื่อศึกษาวิธีการและหลักเกณฑ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจของรัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่ง (4) เพื่อศึกษาวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและข้อจำกัด ในการบริหารกิจการของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

และบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) หลังการแปรรูปแล้ว โดยแยกการศึกษาออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนแรก การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เป็นการวิเคราะห์นโยบายธุรกิจ โดยวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก มีขั้นตอนการศึกษาสามขั้นตอนคือ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร (2) การกำหนดทางเลือกกลยุทธ์ขององค์กร (3) การตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ ส่วนที่สอง วิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการศึกษาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนแสดงสภาพเสี่ยง อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ การศึกษาในครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุกบัญชีที่รวบรวมจาก รายงานประจำปีตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกิจการจนถึงปี 2546 และเอกสารเผยแพร่จากทั้งสองบริษัทรวมไปถึงหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาโดยการวิเคราะห์นโยบายธุรกิจ พบว่า ปตท. ควรเลือกใช้กลยุทธ์การเจาะตลาดโดยขยายฐานการตลาดไปยังภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และขยายฐานลูกค้าในธุรกิจก๊าซธรรมชาติซึ่งเป็นธุรกิจหลักของ ปตท. เพื่อลดการพึ่งพาลูกค้ารายเดียวในขณะที่บางจากฯ ควรเลือกใช้กลยุทธ์การขยายตัวในแนวดิ่ง ทำการปรับปรุงประสิทธิภาพโรงงาน ขยายสถานีบริการและเพิ่มช่องทางการกระจายสินค้า

ผลการศึกษาโดยวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน พบว่า ปตท. มีสภาพคล่องของกิจการอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งก่อนและหลังการแปรรูป มีความเสี่ยงของกิจการต่ำ อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวรและอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีแนวโน้มสูงขึ้นหลังการแปรรูป บริษัทมีความสามารถในการทำกำไรเพิ่มขึ้น ในส่วนของบางจากฯ ช่วงก่อนการแปรรูปมีสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์ดีแต่หลังจากการแปรรูปแล้วอัตราส่วนมีแนวโน้มลดลง สภาพคล่องน้อยลง และมีความเสี่ยงของกิจการสูง เนื่องจากการก่อหนี้ในอัตราสูงแต่มีความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยต่ำ อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์รวมมีแนวโน้มลดลงหลังจากที่แปรรูปแล้วและความสามารถในการทำกำไรต่ำ

Privatization is a government tool to increase the efficiency of private enterprises. It is needless to say that there must be some impact on privatized organizations and this is also the case for PTT (Public) Co., Ltd. and Bangchakpetroleum (Public) Co., Ltd., which are in the energy group.

The objectives of the study were as follows: 1) to ascertain the overall structure and operation before and after privatization, by comparing PTT (Public) Co., Ltd. to Bangchakpetroleum (Public) Co., Ltd. ; 2) to analyze the financial ratio of the two organizations, both before and after privatization; 3) to find out the method and criteria for privatizing both state enterprises; and 4) to identify the strengths, the weaknesses, the opportunities and the threats in

the management of both organizations after privatization. The study was divided into two parts. The first part, i.e., the descriptive analysis, dealt with the analysis of business policy by taking into consideration the internal and external environments. The analysis was divided into three stages: (1) analysis of the internal and external organizational factors, (2) determination of the strategic alternatives of the organization, (3) decision-making on choosing a strategy. The second part, i.e., the quantitative analysis, concerned the analysis of the financial ratio, which focused on four aspects: namely, liquidity ratio, risk ratio, profitability ratio and asset-use ratio. The study used secondary data taken from annual reports from the inception of each organization until 2003 and publication of both organizations, including other related agencies and organizations.

The analysis of business policy revealed that PTT (Public) Co., Ltd. should use a market-penetrating strategy by horizontally expanding the market to the Asia-Pacific region and the customer base in the natural gas business, which was the company's primary business, in order to lessen the dependency upon only one customer. On the other hand, Bangchakpetroleum (Public) Co., Ltd. should vertically expand to improve the efficiency of the refineries and to increase the number of service stations and the distribution channels.

The results of the financial ratio analysis showed that PTT (Public) Co., Ltd. had a good liquidity both before and after privatization. It also had a low risk and the rate of non-movable asset rotation and the rate of returns to the overall assets tended to be high after privatization. Moreover, it could have a higher profit. As for Bangchakpetroleum (Public) Co., Ltd., its liquidity was high before privatization, but after that its liquidity tended to decline. Also, the risk was high because of the high rate of debt-servicing, but the company could still pay the low interest. The rate of non-movable asset rotation and the overall assets tended to decline after privatization. Overall, its profitability was low.